

Kritično to delo — katero sem še za življenja Vrazovega pregledati priložnost imel — deli se v dve poglavne strani: I. Staro slovstvo (dubrovačko) i II. Novo slovstvo (jugoslavenko). Podlaga, to je, temelj temu delu so 1. nekatere slavnejše dela slovstva dubrovniškega, kakor „Suze sina razmetnoga“ od Ivana Gundulića, po tem pesme Djordjića, „Jegjupka“ od Čubranovića, pesme Hektorovića in pesme („canticum canticorum“) Lucića, in v obče težnja pjesništva starih Dubrovčanov.

V drugem delu se pretresujejo jugoslavenske narodne pesme v obče, s posebnim obzirom pa na „srbske“ (poleg izdanja Vukovega), po tem dela rajnega vladika črnogorskega, Petrovića Njegoša II., so pa te: 1) Gorski vienac, 2) „Luča mikrokozma“ in 3) „Lažni car Šćepan Mali“. Po tem „Prvenci“ od Preradovića, in naposled „Poezije“ vašega neumerlega dokt. Prešerna. Da Vraz v ti knjizi ni celò nič družega pretresel kakor samo Prešernove poezije, gotovo nikdo ne bi mogel delu temu odreči cene, ktera mu s polnim pravom gré, ako vzamemo v obzir od jedne strani redko klasičnost Prešernovo, in od druge estetično izobraženi kritični duh Vrazov. Koliko pa ceno ima v obziru na toliko prevažnih predmetov slovstvenih, podverženih presoji tako izurjenega kritičkega peresa! Vrazove misli o poeziji v obče so zrele in uzvišene. Kdo da se še ne spomni prekrasnih njegovih sestavkov v nekterih zvezkih od njega vredovanega „Kola“, v kterih je svoje misli o tem razložno razodel.

(Pregledavaje lanskega leta zapaščino Vrazovo pogrešal sem ta rokopis, vendar ne dvoumim, da se v nji zares nahaja).

Pa koliko bi se še lepega in vrednega za tiskanje iz njegovih listov pisanih pojedinim prijateljem in prijateljicam izvaditi ne moglo! V njegovih listovih se ne najdejo le, kakor dobro znamo, raztresene zernica iz povestnice, iz jezikoznanstva in literature, temuč tudi čertice narodopisne in potopisne, popisi običajev itd. — toraj niso samo zato važni, ker nam za novo obogatujejo zapaščino našega pesnika in ker nam prikazujejo prosto naravnost stila njegovega v prozi — temoč so tudi velike neprecenljivosti, ker v njih najdemo mnogo odkritoserčno izjavljanje gledé življenja in osode njegove in so tako ti listovi krasen prinesek k obširnemu životopisu našega književnika. — Po našem mnenju ne bi se dakle smeli pri izdavanju Vrazove zapaščine nikakor pozabiti listovi od rajnega pisani, v kterih se našim očem odpira nov zaklad literarni! *)

Novičar iz austrijskih krajev.

Iz Ljubljane. Gospod deželni poglavar grof Chorinsky, ki je že mnogokrat z dobrim vspehom poterkal na vrata dobrotnikov za polajšavo nadlog in rev, ki tarejo deželo že ene leta, se je vnovič obernal na dobrotljive serca Krajncov sploh in Ljubljančanov sosebno, in jih v razglasu od 14. t. m. naprosil: naj to, kar je bilo veseliam za praznovanje cesarjeve poroke namenjenega, se po očitnih željah Njih veličanstva položi v spomin tega slovesnega dneva na oltar kristjanske ljubezni in milosti v dar revežem. Vse kar koli in kolikor koli kdo nameni za milošnjo to, naj je v dnarju ali blagu, zlasti v žitu, naj se izroči predsedništvu c. k. deželnega poglavarstva naravnost ali pa

*) Tudi potopisno-narodnopisni članek „Put u gornje strane“ v „Iskri“ je le izvadek iz lista, kterega je Vraz neki svoji prijateljici bil pisal.

Pis.

vredništvu ljubljanskega časnika. Prejete darila se bojo razdelile naj potrebnim po mestih in kmetih, ako kdo določno ne pové: komu naj se dajo.

Novičar iz mnogih krajev.

Po naj višjem sklepu od 6. t. m. se tudi c. k. policijska straža prištevava c. k. armadi. — Po novi osnovi na Ogerskem vpeljane c. k. gosposke bojo svoje opravila berž začele, uredi županijskih sodij že 29. dan t. m. — Kupčijska zbornica v Slavonii je nasvetovala deželnemu poglavarstvu: naj bi se imenitniše postave, ki posebno zadevajo tudi ljudstvo, ob nedeljah in praznicah razglasovale s prižnic, ker sicer ondašnje ljudstvo le malo zvé od postav. — Strašno prigodbo, ki je nima para že morebiti sto in sto let, naznanja Lvovski časnik iz soseske Veglovke v Galiciji: 17 let stara Barbara Levčakova je 26. sušca grozovito umorila svojo starejo sestro, je mrtvo kuhati in péči dala in jo potem s svojima mlajšima bratoma snedla; dopernesla je to hudodelstvo iz zgolj sovražtva do sestre svoje, 14 dni po smerti matere svoje, ki je konjederka bila in sebe in svoje otroke redila z mesom cerknjene merhe, čeravno scer ni ubožna bila. — Novice poslednjih dni še niso iz Turškega prinesle nobene posebno imenitne prigodbe. 3. aprila je bila scer na planjavi trajanskega kanala ob Rasovi, Černavodi in Kostenč precej huda bitva, pri kateri so Turki tudi nekega generala (odpadnika Poljca) zgubili, pa podnoč so se Rusi in Turki spet vernili na svoje mesta. Govorilo se je tudi spet od hude vojske pri Kalafatu, ali za gotovo se še nič ne vé. Gotovo pa je, da je šel en oddelk turške armade proti Pojani razgledovat rusovski stan; ko pa so slišali, da je spet 15.000 Rusov šlo čez Donavo in da deeni strani njih armade nevarnost žuga, so jo pobrali spet nazaj. — Ko je car Nikolaj zvedel, da je rusovska armada na 3 mestih srečno čez Donavo šla, je lastnoročno pisal zahvalno pismo vojskovodju Gorčakovu in v dokaz svoje serčne zadovoljnosti za slavno to delo, ki je predznamnje še slavnih početij, mu je poslal podobno svojo, krasno okinčano z demanti. — Nov ukaz zupoveduje zavolj nevarnosti, ki jo vojska preti carstvu, premén 4. rezervinih bataljonov v djanske in napravo dveh rezervinih baterij za vsako kardelo. — Do 3. t. m. je prišlo blizo 8000 Francozov, čez 3000 pa Angležev v Galipoli; vožnja po morji jih je pa tako zdelala, da bojo mogli več dni ondi počivati. Tudi angleški vojvoda Cambridge, lord Raglan in princ Napoleon so že odrinili proti Turčiji. — Na višini Odese so se že prikazale vojne barke angleško-francozke. Rusovska vlada bo na svoj račun prevzela vse ondašnje žito in lastnikom dala nakaze za pozneje plačilo. — Admiral Napier je zapustil Kjögeško luko z namenom zapreti vse rusovske luke v botniškem in finiškem morskem zatoku. — Vsi podložni gerskega kraljestva, kterih je na Turškem blizo 130.000, morajo o 14 dnéh zapustiti Turčijo ali pa se poturčiti dati. — Pri nas je znana govorica, da Turk ni poleti za nič, če ni dvakrat v vodi; in res že slišimo, da se že pogostoma koplejo v Donavi.

Stan kursa na Dunaji 15. aprila 1854.

Obligacije državnega dolga	5 %	85 ⁷ / ₈	fl.	Esterhaz. srečke po 40 fl.	80 fl.
	4 ¹ / ₂ %	76 ¹ / ₄	„	Windišgrac. „ „ 20 „	28 ¹ / ₄ „
	4 %	69 ¹ / ₄	„	Waldštejn. „ „ 20 „	29 ³ / ₈ „
	3 %	55	„	Keglevičeve „ „ 10 „	10 ¹ / ₂ „
	2 ¹ / ₂ %	45	„	Cesarski cekini.	6 fl. 12
Oblig. 5 % od leta 1851 B	108		„	Napoleonor (20 frankov)	10 fl. 34
Oblig. zemljiš. odkupa 5 %	84		„	Suverendor	18 fl. 10
Zajemi od leta 1834 . .	217		„	Nadavk (agio) srebra:	
„ „ 1839 . .	120		„	na 100 fl.	33 ¹ / ₂ fl.